

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан Факультету економіки і екології моря

Вячеслав ІВАТА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

FINANCIAL ACTIVITIES OF BUSINESS ENTITIES

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

«01» 06 2026 року. – 20 с.

Розробник: Рогов Г.К., професор кафедри фінансів і бухгалтерського обліку, докт. екон. наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» узгоджено з гарантом освітньої програми:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

к.е.н., доцентка

 Інна РУДЬ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» розглянуто на засіданні кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Протокол № 6 від «04» 06 2026 р.

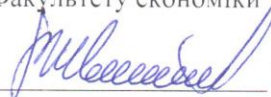
В.о. зав. кафедри к.е.н., доцентка

 Наталія ДАНИК

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» розглянуто методичною радою Факультету економіки та екології моря

Протокол № 6 від «12» 06 2026 р.

Голова к.е.н., доцент

 Вячеслав ІВАТА

ЗМІСТ

Вступ	4
1.Опис навчальної дисципліни	5
2.Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3.Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5.Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування.....	15
7.Форми поточного та підсумкового контролю.....	15
8.Критерії оцінювання результатів навчання.....	17
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	18
10.Рекомендовані джерела інформації.....	19

ВСТУП

Анотація

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин та євроінтеграційних процесів посилюється конкуренція, зокрема на фінансових ринках. Забезпечення прибуткової діяльності та розвитку суб'єкту господарювання сьогодні можливо лише за умови досконалої системи управління його фінансовою діяльністю. Вона спрямована на прийняття і реалізацію оптимальних управлінських рішень щодо вибору раціональної структури капіталу, форм фінансування, бюджетування, дивідендної політики, доцільності фінансових інвестицій та інших фінансових питань. Створення і функціонування такої системи потребує спеціальних знань і компетентностей, які мають сформуватися в процесі вивчення дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання».

Ключові слова: власний капітал, позиковий капітал, фінансовий контролінг, дивідендна політика, вартість підприємства.

Abstract

At the present stage of market relations development and European integration processes, competition is increasing, in particular in the financial markets. The profitability and development of a business entity today is possible only under the condition of a perfect system of its financial activity management. It is aimed at making and implementing optimal management decisions on the choice of rational capital structure, forms of financing, budgeting, dividend policy, the feasibility of financial investments, and other financial issues. The system operation requires special knowledge and competencies, which studying the discipline «Financial activities of business entities» form.

Key words: equity, loan capital, financial controlling, dividend policy, enterprise value

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова	
Модулів - 2			
змістових модулів - 4		Рік підготовки	
		4-й	4-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Семестр	
		7,8-й	7, 8-й
		Лекції	
		60 год.	22
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		Практичні, семінарські	
		60 год.	22
Загальна кількість годин - 270		Самостійна робота	
		150 год	226
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 / 4; самостійної роботи студента – 6 / 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Індивідуальні завдання:	
		–	–
		Вид контролю: семестрові екзамени	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета навчальної дисципліни

Мета – надання студентам базових знань з теорії та практики організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти загальними і фаховими компетентностями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК13. Здатність до професійної діяльності у фінансових підрозділах підприємств морегосподарського комплексу і підприємств-експортерів, до самостійної праці на посадах, що потребують аналітичного підходу в нестандартних ситуаціях.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є дисципліни: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємств».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР25. Ураховувати в професійній діяльності особливості фінансів підприємств морегосподарського комплексу і підприємств-експортерів.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та організаційні основи управління власним та позичковим капіталом

Змістовий модуль 1. Вплив організаційно-правової форми суб'єкту господарювання на його фінансову діяльність

Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва.

[1]. стр. 9-59; [2]. стр. 7-20.

Зміст, основні завдання, теоретичні джерела та організація фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Критерії прийняття фінансових рішень

- капітал підприємства та його економічна сутність;
- зміст та основні завдання фінансової діяльності суб'єктів підприємництва;
- фінансова, операційна та інвестиційна діяльність підприємства;
- фінансова діяльність у системі функціональних завдань фінансового менеджменту підприємства;
- організація фінансової діяльності підприємств;
- форми фінансування підприємств;
- критерії прийняття фінансових рішень;
- теоретичні джерела фінансової діяльності підприємств;
- класична теорія фінансування;
- теорема іррелевантності Міллера та Модільяні;
- теорія оптимізації портфеля інвестицій;
- модель оцінки капітальних активів (CAPM);
- неоконституційна теорія фінансування;
- концепція максимізації вартості капіталу власників.

Тема 2. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу.

[1]. стр. 62-120; [2]. стр. 20-30.

Критерії вибору правової форми організації бізнесу. Особливості фінансування підприємств різних організаційно-правових форм

- критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу;
- фінансова діяльність суб'єктів підприємництва без створення юридичної особи;
- особливості фінансової діяльності приватних підприємств;
- особливості фінансової діяльності товариств з обмеженою відповідальністю;
- особливості фінансової діяльності акціонерних товариств;
- особливості фінансової діяльності командитних і повних товариств;
- особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями;
- особливості фінансової діяльності кооперативів;
- особливості фінансової діяльності державних та казенних підприємств;
- управління спільною діяльністю;
- відповідальність учасників спільної діяльності;
- фінансовий та податковий облік спільної діяльності;
- оподаткування спільної діяльності;
- договори кооперації з нерезидентами.

Змістовий модуль 2. Управління капіталом

Тема 3. Формування власного капіталу підприємств.

[1]. стр. 124-165; [2]. стр. 31-43.

Формування власного капіталу підприємств. Порядок збільшення та зменшення статутного капіталу підприємства

- власний капітал, його функції та складові;
- економічний зміст і порядок формування статутного капіталу;
- види резервного капіталу та джерела його формування;
- додатковий капітал підприємства;
- корпоративні права;
- збільшення статутного капіталу підприємства;
- зменшення статутного капіталу підприємства;
- санація балансу;
- звіт про власний капітал.

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства.

[1]. стр. 168-190; [2]. стр. 44-61.

Внутрішні джерела фінансування підприємств. Рух грошових коштів

- класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства;
- форми самофінансування підприємства;
- приховане самофінансування;
- тезаврація прибутку;
- забезпечення наступних витрат і платежів;
- чистий грошовий потік (cash-flow);
- показники cash-flow;
- звіт про рух грошових коштів.

Тема 5. Дивідендна політика підприємства.

[1]. стр. 192-222; [2]. стр. 62-75.

Зміст дивідендної політики. Визначення ефективності дивідендної політики.

- зміст, значення та основні завдання дивідендної політики;
- фактори дивідендної політики;
- теорії в галузі дивідендної політики;
- порядок нарахування дивідендів;
- джерела та форми виплати дивідендів;
- інструменти дивідендної політики;
- методи нарахування дивідендів;
- оподаткування дивідендів;
- ефективність дивідендної політики.

Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів.

[1]. стр. 224-261; [2]. стр. 76-92.

Складові позичкового капіталу підприємства. Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу.

- ознаки та складові позичкового капіталу підприємства;
- фінансові кредити;
- емісія та погашення облігацій;
- облігації з нульовим купоном;
- конвертовані облігації;
- варанти;
- комерційні кредити;
- факторинг.

Модуль 2. Сучасні аспекти фінансової діяльності суб'єктів господарювання

Змістовий модуль 1. Проблеми реорганізації підприємств і фінансового інвестування

Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємства.

[1]. стр. 264-299; [2]. стр. 93-106.

Реорганізація підприємств. Перетворення як особлива форма реорганізації підприємства

- реорганізація як специфічний напрям фінансової діяльності підприємства;
- загальні передумови реорганізації;
- сутність, основні завдання та види реорганізації, спрямованої на укрупнення підприємства;
- реорганізація підприємства, спрямована на його розукрупнення;
- перетворення як особлива форма реорганізації підприємства.

Тема 8. Фінансове інвестування підприємства.

[1]. стр. 302-338; [2]. стр. 107-118.

Фінансові інвестиції. Оцінка доцільності фінансових інвестицій.

- сутність та види фінансових інвестицій підприємств;
- довгострокові фінансові інвестиції;
- поточні фінансові інвестиції;
- оцінка доцільності фінансових інвестицій;
- метод дисконтування Cash-flow;
- метод ефективної ставки процента;
- ризик зміни процентних ставок і дюрація;
- фундаментальний аналіз акцій;
- технічний аналіз акцій;
- відображення вартості фінансових інвестицій у звітності.

Тема 9. Оцінювання вартості підприємства

[1]. стр. 340-365; [2]. стр. 119-134; [3]. стр. 165-183.

Методичні підходи до оцінки вартості підприємств. Практична робота з оцінки вартості підприємств.

- принципи оцінки вартості підприємств;
- середньозважена вартість капіталу;
- очікувана ставка вартості позичкового капіталу;
- ціна залучення власного капіталу;
- дохідний підхід в оцінці вартості підприємства;
- зміст витратного підходу в оцінці вартості підприємства;
- метод зіставлення мультиплікаторів;
- зміст методу порівняння продажів;
- етапи практичної роботи з оцінки вартості підприємств.

Змістовий модуль 2. Розвиток фінансового контролінгу

Тема 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин.

[1]. стр. 368-397; [2]. стр. 161-174.

Особливості фінансової діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин. Розрахунки у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

- компетенції фінансових служб у сфері зовнішньоекономічних відносин;
- розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;
- типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів);
- форфейтинг;
- митне оформлення та оподаткування зовнішньоторговельних операцій

Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві

[1]. стр. 401-465; [2]. стр. 135-146; [3]. стр. 9-75.

Зміст фінансового контролінгу. Система раннього попередження і реагування (СРПР) .
Методи контролінгу та фінансового прогнозування. Принципи і способи бюджетування.
Визначення потреби підприємства в капіталі. Правила фінансування підприємств.
Планування фінансових показників. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.

- сутність, необхідність та основні завдання і функції фінансового контролінгу;
- стратегічний фінансовий контролінг;
- оперативний фінансовий контролінг;
- координація як центральна функція контролінгу;
- внутрішній аудит (ревізія) в системі функцій контролінгу;
- система раннього попередження та реагування: основні завдання та порядок організації
- прогнозування банкрутства на основі дискримінантного аналізу.
- аналіз точки беззбитковості (Break – even – analyse);
- бенчмаркінг;
- вартісний аналіз;
- портфельний аналіз;
- ABC - аналіз;
- аналіз сильних і слабких місць на підприємстві;
- експертне (суб'єктивне) прогнозування;
- каузальне прогнозування;
- методи екстраполяції.

Тема 12. Бюджетування на підприємстві. Бюджетування як функція фінансового контролінгу. Визначення потреби підприємства в капіталі.

[2]. стр. 147-160; [3]. стр. 77-112.

Правила фінансування підприємств.

- бюджетування як функція фінансового контролінгу;
- принципи бюджетування;
- способи бюджетування;
- система бюджетів на підприємстві;
- зміст та види потреби в капіталі;
- потреба в капіталі для фінансування основних засобів і нематеріальних активів;
- потреба в капіталі для фінансування оборотних активів.
- золоте правило фінансування;
- золоте правило балансу;
- правило вертикальної структури капіталу;
- ефект фінансового лівериджу;
- планування прибутків і збитків;
- планування ліквідності;
- планування показників балансу;
- прогноз руху грошових коштів (Cash-flow);
- бюджетний контроль та аналіз відхилень.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Теоретичні та організаційні основи управління власним та позичковим капіталом								
Змістовий модуль 1. Вплив організаційно-правової форми суб'єкту господарювання на його фінансову діяльність								
Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання	30	4	4	22	30	1	1	28
Тема 2. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних форм організації бізнесу	30	4	4	22	30	1	1	28
Разом за змістовим модулем 1	60	8	8	44	60	2	2	56
Змістовий модуль 2. Управління капіталом								
Тема 3. Формування власного капіталу підприємств.	28	8	8	12	24	2	2	20
Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства.	18	4	4	10	22	2	2	18
Тема 5. Дивідендна політика підприємства.	20	4	4	12	22	2	2	18
Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів.	24	6	6	12	22	2	2	18
Разом за змістовим модулем 2	90	22	22	46	90	8	8	74
Разом за модулем 1	150	30	30	90	150	10	10	130

Модуль 2. Сучасні аспекти фінансової діяльності суб'єктів господарювання								
Змістовий модуль 1. Проблеми реорганізації підприємств і фінансового інвестування								
Тема 7. Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємств.	15	4	4	7	15	1	1	13
Тема 8. Фінансове інвестування підприємства.	15	4	4	7	15	2	2	11
Тема 9. Оцінювання вартості підприємства	15	4	4	7	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 1	45	12	12	21	45	5	5	35
Змістовий модуль 2. Розвиток фінансового контролінгу								
Тема 10. Фінансова діяльність підприємства у сфері зовнішньоекономічних відносин.	27	4	4	19	27	2	2	23
Тема 11. Фінансовий контролінг на підприємстві.	26	8	8	10	26	3	3	20
Тема 12. Бюджетування на підприємстві	22	6	6	10	22	2	2	18
Разом за змістовим модулем 2	75	18	18	39	75	7	7	61
Разом за модулем 2	120	30	30	60	120	12	12	96
Усього годин по курсу	270	60	60	150	270	22	22	226

Примітка. Для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами змістових модулів в обсягах відповідно до таблиці.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
	Модуль 1.		
1.	Основи фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Оптимізація портфеля інвестицій. Практичні аспекти застосування моделі оцінки капітальних активів (САРМ). Обґрунтування критеріїв прийняття фінансових рішень. Ситуаційне завдання «Перший день на робочому місці керівника фінансового підрозділу підприємства».	4	1
2	Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних форм організації бізнесу. Аналіз особливостей фінансової діяльності господарських товариств, приватних, державних і комунальних підприємств, кооперативів, кредитних спілок та об'єднань, фізичних осіб-підприємців. Аналіз особливостей спільної діяльності. Ситуаційне завдання «Обґрунтування організаційно-правової форми нового бізнесу».	4	1
3	Формування власного капіталу підприємств. Аналіз звіту про власний капітал. Визначення балансового, ринкового курсів акцій та курсу на основі розрахунку їх капіталізованої вартості. Ситуаційне завдання «Фінансові рішення в разі зменшення вартості чистих активів та їх податкові наслідки». Ситуаційне завдання «Обґрунтування курсу додаткової емісії акцій публічного акціонерного товариства з позиції менеджерів, мажоритарних акціонерів, а також міноритарних акціонерів, які вважають недоцільним збільшення кількості, належних їм акцій».	8	2
4	Внутрішні джерела фінансування підприємства. Обґрунтування рішень щодо управління внутрішніми джерелами фінансування підприємства за різних умов внутрішнього та зовнішнього середовища. Розрахунки показників Cash-flow. Складання звіту про рух грошових коштів прямим і непрямим методами.	4	2
5	Дивідендна політика підприємства. Визначення ефективності дивідендної політики господарського товариства. Ситуаційне завдання «Формування дивідендної політики ПАТ за різних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища» .	4	2
6	Фінансування підприємств за рахунок позичкового капіталу. Визначення кредитоспроможності підприємства. Фінансові розрахунки за облігаціями. Ситуаційне завдання «Вибір оптимальних джерел і стратегії фінансування підприємства. Підготовка до модульного контролю.	6	2
	Разом по модулю 1	30	10
	Модуль 2.		
7	Фінансова діяльність на етапі реорганізації підприємств. Фінансові розрахунки в процесі злиття та приєднання. Фінансові розрахунки в процесі реорганізації підприємства, спрямованої на його розукрупнення. Фінансові розрахунки в процесі перетворення як особливої форми реорганізації підприємства. Ситуаційне завдання «Обґрунтування пропорцій обміну корпоративних прав у статутному капіталі підприємств, що реорганізуються на акції або	4	1

	частки в статутному капіталі правонаступника».		
8	Фінансове інвестування підприємства. Оцінка доцільності фінансових інвестицій методом дисконтування Cash-flow. Оцінка доцільності фінансових інвестицій методом ефективної ставки процента. Визначення ризику зміни процентних ставок і дюрації. Оцінка доцільності фінансових інвестицій у корпоративні права. Оцінка фінансових інвестицій за справедливою вартістю у фінансовій звітності. Використання методу ефективної ставки процента для відображення фінансових інвестицій у звітності. Оцінка фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Ситуаційне завдання «Фундаментальний аналіз акцій».	4	2
9	Оцінка вартості підприємств. Розрахунки середньозваженої вартості капіталу. Розрахунки методом дисконтування грошових потоків (DCF). Розрахунки методом капіталізації доходів. Практичні аспекти застосування майнового (витратного) підходу. Оцінка вартості підприємства на основі ринкового підходу. Ситуаційне завдання «Обґрунтування оптимальної структури капіталу». Ситуаційне завдання «Обґрунтування методу оцінки вартості підприємства для залучення інвестицій».	4	2
10	Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин. Оцінка ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Застосування методів оцінки ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Фінансові розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності. Розрахунки митних платежів.	4	2
11	Фінансовий контролінг. Методи контролінгу. Система директ-костинг. Аналіз беззбитковості виробництва. Аналіз знижок. Оптимізація розміру партії продукції. ABC-аналіз та XYZ-аналіз. Функціонально-вартісний аналіз. PEST, SPACE та SWOT аналізи. Бенчмаркінг. Портфельний аналіз. Методи прогнозування в системі стратегічного контролінгу. Ситуаційне завдання «Розробка системи раннього попередження та реагування на підприємстві».	8	3
12	Бюджетування на підприємстві. Визначення потреби підприємства в капіталі для фінансування основних засобів і нематеріальних активів. Визначення потреби підприємства в капіталі для фінансування оборотних активів. Планування прибутків і збитків. Планування ліквідності. Планування показників балансу. Бюджетний контроль та аналіз відхилень. Ситуаційне завдання «Застосування правил фінансування підприємств». Ситуаційне завдання «Формування системи бюджетування на підприємстві» Підготовка до модульного контролю.	6	2
	Разом по модулю 2	30	12
	Разом по курсу	60	22

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – 0,5 год/1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних занять – 1-2 год/1 заняття;
- написання домашньої контрольної роботи (обсяг однієї роботи 10-15 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;
- підготовка до контрольних заходів – (15-30) год. на 1 захід.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Підготовка до лекцій	15	15
2.	Підготовка до практичних	45	45
3.	Підготовка домашньої контрольної роботи	-	106
4.	Підготовка до МКР, екзамену	90	60
	Всього:	150	226

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- лекція,
- ілюстрування,
- практична робота,
- дидактична гра,
- робота з літературою,
- пояснення, дискусія, диспут, фронтальні опитування, контрольні тестові роботи програмованого типу, контрольні роботи.

Засобами діагностики і методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- усні відповіді;
- виконання практичних завдань;
- стандартизовані тести;
- ділові ігри;
- модульні контрольні роботи (денна форма навчання) та контрольна робота (заочна форма навчання);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок - **40 балів**. Право здавати заключний екзамен дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного екзамену набирає не менше **60 балів**. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Екзаменаційний білет заключного іспиту містить 3 теоретичних питання та одне практичне завдання. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Кількість балів	Критерії оцінювання під час поточного контролю
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, практичне завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, практичне завдання виконано повністю і вчасно, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
2	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження. практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується, практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Студент не дає відповіді, практичне завдання не виконано
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 24 балів (6 робіт по 4 бала).</i>	

Поточний модульний контроль у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
бал	18	17	16	15	16	14	12	10	8	6	0
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 36 балів (2 контролю по 18 бала).</i>											

Критерії оцінювання контрольної роботи (заочна форма)

Кількість балів	Критерії оцінювання теоретичного питання контрольної роботи
11-13	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, практичне завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень
7-10	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, практичне завдання виконано повністю і вчасно, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
4-6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження. практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
3	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується, практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Студент не дає відповіді, практичне завдання не виконано
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 36 балів (2 теоретичних питання по 13 балів і 10 тестів по 1 балу)</i>	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Модуль 1		
Виконання практичних завдань	6x4 бала = 24 бала	6x4 бала = 24 бала
Поточний модульних контроль	2x18 балів= 36 балів	-
Контрольна робота		36 балів
Всього	60	60
Модуль 2		
Виконання практичних завдань	6x4 бала = 24 бала	6x4 бала = 24 бала
Поточний модульних контроль	2x18 балів= 36 балів	-
Контрольна робота		36 балів
Всього	60	60

Підсумковий контроль (екзамен)

	Критерії оцінювання на заключному іспиті	
	Теоретичне питання	Практичне завдання (задача)
8-10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
5-7	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
3-4	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, використовується невірна термінологія.	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Здобувач не дає відповіді.	Практичне завдання не виконано
	<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 40 балів (три теоретичних питання та одне практичне по 10 балів).</i>	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Балів макси- мально	Вид роботи	Балів макси- мально
Модуль 1.					
ЗМ 1	Тема 1.1	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 1.2	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	<i>ПМК</i>	<i>Тест</i>	18	<i>Тест</i>	-
ЗМ 2	Тема 1.3	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 1.4	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 1.5	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 1.6	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	<i>ПМК</i>	<i>Тест</i>	18	<i>Тест</i>	-

			-	Контрольна робота	36
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100
Модуль 2.					
ЗМ 1	Тема 2.1	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 2.2	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 2.3	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	ПМК	Тест	18	Тест	-
ЗМ 2	Тема 2.4	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 2.5	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	Тема 2.6	Практичне завдання	4	Практичне завдання	4
	ПМК	Тест	18	Тест	-
	КР		-	Контрольна робота	36
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100

Заохочувальні бали:

стаття у фаховому виданні+ 20 балів;

участь у конференції (тези доповідей конференції).....+ 10 балів;

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Навчальний процес потребує використання:

- мультимедіа, відео- і звуковідтворювальної, проєкційної апаратури (проєктори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж;
- програмного забезпечення (для підтримки дистанційного навчання та ін.);
- власних мобільних пристроїв (смартфони, планшети, ноутбуки, тощо);
- бібліотечних фондів (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

Для поглибленого вивчення дисципліни рекомендується систематичне опрацювання законодавства України, нових публікацій з проблем інвестування та фахових журналів:

Рекомендуються також екскурсії на підприємства та фінансові установи.

**10. Рекомендовані джерела інформації
з дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»**

Основна література

1. Кравчук О.М., Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2019. — 504 с. URL: <https://cul.com.ua/preview/Fin%20diyaln%20sub%20gospod%20Kravchuk.pdf>
2. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. — 180 с.
3. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг. / Терещенко О. О., Бабяк Н. Д. - Изд-во: КНЕУ, 2013. — 406с.
4. Brealey R. A. Principles of Corporate Finance. Tenth Edition / R. A. Brealey, S. C. Myers, F. Allen. — The McGraw–Hill / Irwin, 2013. —1341 p.
5. Gitman L. J. Principles of managerial finance / L. J. Gitman, Ch. J. Zutter. — The Prentice Hall series in finance, 2015. — 944 p.

Допоміжна література

6. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003. Голос України від 14.03.2003 № 49. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
8. Податковий кодекс України. № 2755 - VI від 2.12. 2010 р. Голос України від 04.12.2010 № 229, / № 229-230 / URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
10. Закон України «Про акціонерні товариства» №2465-IX від 27.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
11. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.18р. Відомості Верховної Ради України від 30.03.2018 — 2018 р., № 13, стор. 5, стаття 69. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
12. Закон України « Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. №3480 – IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
13. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.01р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом від 27 квітня 2000 р. № 92 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом від 20 жовтня 1999 р. № 246 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом від 8 жовтня 1999 р. № 237 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом від 26 квітня 2000 р. № 91 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00#Text>
19. Rohov, H., Kolodiziev, O., Shulga, N., Mykhailo Krupka, M., and Riabovolyk, T. (2020). Factors affecting the dividend policy of non-financial joint-stock companies in Ukraine. Investment Management and Financial Innovations,17(3), 40-53. doi:10.21511/imfi.17(3).2020.04

20. Rohov H. Equity Issuance and Corporate Dividend Policy in Emerging Economy Context / H. Rohov, Solesvik M. Z. // Quantitative methods in Economics. – 2016. – Vol.17, №4. – P. 114 – 137.

21. Heath, D., Macciocchi, D., Michaely, R., and Ringgenberg, M. Does Socially Responsible Investing Change Firm Behavior? (2022). European Corporate Governance Institute – Finance Working Paper No. 762/2021, URL: https://ecgi.global/sites/default/files/working_papers/documents/srifinal_0.pdf

22. Chen S. S. The white squire defense: Evidence from private investments in public equity / S. S. Chen, C. Y. Hsu, C. W. Huang // Journal of Banking & Finance.– 2016. – Vol. 64. – P. 16 – 35.

23. Brigham E. Financial management theory and practice / Brigham E. F. – Cengage Learning, 16 e. 2019. – 1216 p. URL: <http://www.google.com.ua/books?id=wLix9OceP3MC&dq=Brigham+Dividend+Policy&lr=&hl=uk&sitesec=reviews>

24. Збірник практичних завдань для організації самостійної роботи з дисципліни «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» / В. В. Джеджула, І. Ю. Спіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 86 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

25. Законодавство України. Офіційний сайт Верховної ради України. <http://www/zakon4.rada.gov.ua/laws>

26. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

27. Загальнодоступна інформаційна база даних НКЦПФР:[Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stockmarket.gov.ua/>

28. Damodaran online. URL: <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>

Автор, професор кафедри фінансів
і бухгалтерського обліку, д.е.н.

Георгій РОГОВ